

Täysistunto

Torstai 26.4.2018 klo 16.04—18.31

2.2. Suullinen kysymys uudesta varhaiskasvatuslaista (Laura Huhtasaari ps)

Suullinen kysymys SKT 57/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Huhtasaari.

Keskustelu

16.28 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Kun lapseni aloitti päivähoidon, henkilökunta kysyi minulta, että onko sinulla toivomuksia. Minä sanoin, että on, haluan, että lapseni saa rakkautta, hoivaa, syliä, huolenpitoa, aikaa, haluan, että hän tulee kuulluksi ja nähdyksi.

Hallituksen varhaiskasvatuslaki tulee todella kalliiksi, mutta miksi näitä kymmeniä miljoonia euroa ei käytetä oikeiden ongelmien hoitoon eli lisäämään laatua päiväkotiin, kuten pienentämään ryhmiä ja panostamaan esimerkiksi palkkaukseen, mikä tekisi alasta houkuttelevamman? Miten taataan terveydenhuollon ja lääkehoidon osaaminen koko päiväkotipäivän ajaksi? Miksi hallitus ei arvosta lastenhoitajan työtä? Miksi hallitus haluaa puolittaa lastenhoitajien määrän tulevaisuudessa, ja miten tulee käymään 9 000 lastenhoitajalle?

16.29 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus arvostaa erittäin korkealle päiväkodeissa tehtyä työtä ja kaikkien siellä toimivien ammattilaisten osaamista. Sen takia hallituksella on ollut paljon suunnitelmia ja myöskin toteutuneita tekoja varhaiskasvatuksen laadun vahvistamiseksi, joista viimeisin on uusi varhaiskasvatuslaki, jossa puhutaan siitä, millaisella henkilörakenteella ja miten osaamista vahvistamalla voimme vahvistaa tulevaisuudessa varhaiskasvatuksen laatua entisestään.

Nostitte esille myöskin palkkauskysymykset, ja haluan sen tehdä tässä hyvin selväksi, että eduskunta ja hallitus eivät päätä palkoista. Niistä päättävät työmarkkinaosapuolet. Mutta sen sijaan pidän erittäin tärkeänä sitä, että varhaiskasvatusta yhteiskunnassamme arvostetaan ja että tämä viesti välittyy myöskin palkkapöytiin.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Huhtasaari jatkaa.

16.30 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri ei nyt vastannut siihen kysymykseen, mitä tapahtuu 9 000 lastenhoitajalle — jäävätkö he siis työttömiksi, koska vastausta ei tullut?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

En ymmärrä, miksi meidän pitää muuttaa henkilöstörakennetta, koska meillä ei ole mitään tutkimusnäyttöä siitä, ettei nykyinen henkilöstörakenne olisi hyvin pätevä. Miksi sosionomin eteneminen uralla päiväkodin johtajaksi estetään vaatimalla häneltä viiden vuoden maisteriopinnot? Miksi sosionomit jatkossa eivät enää ole yhtä päteviä kuin lastentarhanopettajat, jotka valmistuvat yliopistosta?

Lastentarhanopettajille kuuluu myös toukokuun alusta suunnitteluaikaa 13 prosenttia työajasta ryhmän ulkopuolella. Kuka hoitaa silloin lapset?

16.31 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monia kysymyksiä — yritän vastata minuutissa niin moneen kuin ehdin.

Aloitan siitä tärkeästä viestistä, että laissa nykyiset kelpoisuudet säilyvät ja myöskin on huolehdittu siitä, että tämän lain siirtymäaika on pitkä, 12 vuotta. Vahvistamme varhaiskasvatuksen laatua siten, että kun tänä päivänä varhaiskasvatuksessa yksi kolmesta siellä työskentelevästä aikuisesta on korkeasti koulutettu, niin vuonna 2030 eli 12 vuoden päästä kaksi kolmesta olisi korkeasti koulutettuja.

Tulemme rakentamaan erilaisia koulutuspolkuja, joilla myöskin nykyiset työntekijät voivat halutessaan osaamistaan kehittää, ja sen lisäksi on arvioitu, että myöskin eläköitymisen myötä tämä henkilöstörakenne hyvin luonnollisesti muuttuu ja päiväkodeissa muutenkin. Se edellyttää tietysti meiltä myös sitä, että panostamme varhaiskasvatuksen koulutukseen ja koulutusmäärien lisäämiseen, ja siihen tämä hallitus on varannut nyt jo lisärahoitusta 28 miljoonaa euroa.

Puhemies Paula Risikko: Täällä oli kahdella muullakin eduskuntaryhmällä sama kysymys. — Otetaan vasemmistoliiton eduskuntaryhmän edustaja, edustaja Hänninen.

16.32 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietysti todella hienoa, että hallitustakin kiinnostaa nyt varhaiskasvatuksen kehittäminen, mutta on kyllä pakko sanoa, että jälleen kerran hallituksen puheiden ja tekojen välillä on erittäin suuri ristiriita. Ensi töiksenne te nimittäin poistitte subjektiivisen päivähoito-oikeuden ja kasvatitte ryhmäkokoja. Minulla itselläni on viisi lasta, ja olen todella huolissani siitä, miten nämä päätökset vaikuttavat meidän lapsiimme. Nyt on jo hallituspuolueidenkin riveistä kuulunut ääniä, että nämä päätökset olivat iso virhe. On pakko kysyä ministeriltä: Miksi hallitus ei uudessa varhaiskasvatustalakesityksessään ole kriittistä huolimatta valmis pienentämään päiväkotien ryhmäkokoja? Miksi te ette ota tosissanne kentältä kantautuvia hätähuutoja lastemme tilanteesta ja henkilökunnan jaksamisesta?

16.33 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin päiväkotikäisen lapsen äitinä arvostan päiväkodeissa tehtävää työtä todella korkealle ja näen sen käytännössä joka päivä.

Tämän hallituksen toimesta — uusi avaus ensi vuodelle tähän paljon esillä olleeseen huoleen ryhmäkoosta — vastataan siten, että täsmällisesti sinne, missä apu on kaikkein eniten tarpeen ja tervetullutta, tulemme ensi vuonna aloittamaan niin sanotun tasa-arvahoituksen myöskin päiväkodeille, eli lisätukea ja pienempiä ryhmiä sinne, missä apua tarvitaan enemmän, eli niin sanotusti haastavimmille alueille. Uskon, että tämä tulee erittäin tarpeeseen ja on tärkeä liike.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

Se, minkä haluan kuitenkin sanoa, on se, että nyt käsittelyssä eduskunnassa oleva varhaiskasvatustalaki vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua. Se on parannus nykytilaan. Se vahvistaa varhaiskasvatuksessa olevaa osaamista ja alleviivaa lapsen etua.

16.34 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Kvalitet inom småbarnspedagogiken är mångsidigt kunnande. Vi behöver olika yrkesgruppers insatser och kunskap för att kunna tala om kvalitet.

Elikkä laatu varhaiskasvatuksessa tarkoittaa sitä, että meillä on monipuolista osaamista varhaiskasvatuksessa läsnä, ja nyt on esitetty vakava huoli siitä, että vuonna 2030, kun nämä uudet henkilöstömitoitukset astuvat voimaan, ei tule löytymään riittävästi lastentarhanopettajia. Tämä on todella suuri huoli tällä hetkellä.

Det har framförts dubier om att det inte kommer att finnas tillräckligt med barnträdgårdslärare år 2030 när de här nya personaldimensioneringskraven träder i kraft.

Miten hallitus vastaa tähän, ja miksi tässä lakiehdotuksessa, hyvässä lakiehdotuksessa, ei ole ollut mukana tuki, siis oikeus kuraattoreihin ja psykologeihin, mitä löytyy kaikilla muilla koulutusasteilla?

16.35 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja hyvin totesi, tarvitaan moniammatillista osaamista varhaiskasvatuksessa, ja siellä työskentelevät tulevaisuudessa tämän lakiesityksen mukaan moniammatillisina tiimeinä niin opettajat, sosionomit, hoitajat, erityisopettajat kuin päiväkodin johtajatkin.

Tähän koulutusmääräkysymykseen: Myöskin se on aito, tärkeä kysymys, joka liittyy tähän lainsäädäntöön. Siihen liittyen hallitus on jo kahteen otteeseen panostanut, ensin sopimusneuvotteluissa korkeakoulujen kanssa kolmanneksella pysyvästi lisännyt lastentarhanopettajien koulutusmääriä tai tutkintokattoja, ja toinen iso avaus on se, että varasimme vuosi sitten 28 miljoonaa, erittäin merkittävän rahoituksen, koulutusmäärien nostamiseksi yliopistoissa tuhannella. Tätä samaa kehityssuuntaa meidän on tärkeä jatkaa, jotta voimme vahvistaa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ja laatua ja huolehtia siitä, että meidän päiväkotimme ovat entistään parempia tulevaisuudessa.

16.36 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Laadukas varhaiskasvatus on meidän kaikkien etu. Yksi osa sitä on korkea koulutus, sen jälkeen tietenkin myöskin riittävä palkkaus, jotta arvostus pysyy ja ala on houkutteleva. On tärkeää varmistaa, että kaikkien ammattitaito tulee tunnustetuksi.

Yksi hieno asia tässä lakiesityksessä on lapsen edun painotus, niin kuin täällä todettiin. Meidän on tärkeää silloin pohtia, mitä sillä lapsen edulla tarkoitetaan, ja varmistaa, että jokaisen lapsen kohdalla tuo etu myöskin toteutuu.

Yksi ristiriita tällä hetkellä liittyy niihin lapsiin, jotka ovat translapsia, jotka kokevat eritasoista sukupuoliristiriitaa. Eli meille syntyy ongelmakohta: kun me emme tartu ja tee laajaa translain uudistusta, niin me jätämme tämän lapsiryhmän ikään kuin irralleen, vaille laadukkaita, tasa-arvoisia ja sisällöllisesti kaikkia lapsia ja perheitä tukevia palveluja, jol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

loin tämän lapsiryhmän kohdalla myöskään lapsen etu ei voi täysin tässä lakiesityksessä toteutua.

Kysynkin arvon hallitukselta: oletteko lapsen edun nojalla valmiita uudelleen tarkastelemaan translain kokonaisuudistusta, jotta myöskin tämän hienon varhaiskasvatuslain tavoitteet pääsevät täysimääräisesti toteutumaan?

16.38 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedossani on, että opetusministerin vastuulla olevassa varhaiskasvatuslaissa on sekä pykälä- että perustelutasolla vahva henki siitä, että päiväkodin ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten on tuettava kaikenlaisia perheitä, erilaisia elämäntilanteita ja myös jokaista lasta yhdenvertaisesti ja yksilönä. Tämä on lain keskeinen periaate.

Varsinaiseen kysymykseenne vastaus: hallituksella ei ole suunnitelmia translain tuomista eduskuntaan.

16.38 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän kysymyksen alkuperäinen esittäjä, edustaja Huhtasaari, kysyi tässä, miksi ei ryhmäkokoasiaan ole tullut mitään muutosta. Haluaisin kuitenkin muistuttaa siitä, että nämä päätöksethän on yhdessä tehty perussuomalaisten, siis silloisten perussuomalaisten, kokoomuksen ja keskustan toimesta. Se ei ollut meille helppo päätös. Voitte, ystävät, uskoa, että se päätös oli vaikea eikä sitä tehty pahuuttaan. Toivon, että voitte uskoa senkin, miksi se tehtiin. Siksi, että kuntatalous oli erittäin vaikeassa tilanteessa. Minkä takia? Edellinen hallitus oli käynyt rajuihin leikkauksiin päivähoitoa ja peruskoulua kohtaan, siis vihreitten toimesta, sosiaalidemokraattien toimesta [Hälinää] leikkaamalla rajusti valtionosuuksista. Tämän takia väljensimme normeja, jotta kunnat voivat parantaa omaa taloudellista tilannettaan. Se oli vaikea päätös. Nyt talous on kääntynyt.

Puhemies, kysyisin ministeriltä: onko tulkintani oikea? [Naurua]

16.39 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja osaa nämä asiat hyvin kuvata ja kertoa, ja näin se tilanne on.

Tämä myönteinen taloustilanne antaa meille uusia mahdollisuuksia kehittää myöskin koulutusta, ja siitä syystä tällä hetkellä meillä on käynnissä paitsi ne mainitut tasa-arvoavustukset päiväkoteihin myöskin syksystä alkaen maksuttoman varhaiskasvatuksen ko-keilu, jota laajennamme ensi vuonna. Saamme enemmän lapsia maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Samoin maksuja on alennettu tällä hallituskaudella jo noin 80 miljoonalla eurolla, ja lisäämme varhaiskasvatukseen osallistumista, koska tiedämme, että varhaiskasvatuksella on monia positiivisia vaikutuksia lapsen kasvulle ja kehitykselle, jopa myöhemmälle oppimiselle.

Haluaisin sen alleviivata, että kun meistä kaikki täällä arvostavat suunnattoman paljon suomalaisia opettajia ja suomalaista peruskoulua ja sen menestystarinaa on liittynyt vahvasti se, että aikoinaan tehtiin viisas päätös siitä, että opettajankoulutus siirrettiin kasvatustieteellisiin tiedekuntiin yliopistojen vastuulle [Puhemies koputtaa] — se on opettajien ammattitaidon ja arvostuksen yksi tärkeimmistä lähteistä — [Puhemies: Aika!] niin vastavaa kehitystä teemme tällä hetkellä päiväkodeissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

16.41 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä vanhusten hoito että varhaiskasvatus ovat ihan meidän suomalaisen yhteiskunnan hyvän toimivuuden perusasioita.

Mitä tulee talouteen, josta täällä on puhuttu, niin Kuntaliiton — kuntien etujärjestön, joka selvittää kuntataloutta — tuoreet selvitykset kertovat, että kuntatalouteen vaikuttavat koko voimallaan ne päätökset, jotka on tehty pidemmältä aikaa. Siellä on viime vaalikaudella ja sitä ennenkin tehtyjä leikkauksia, jotka ovat yhteensä lukien miljardiluokassa. Ne on pysytetty voimassa tämän vaalikauden aikana, eli nykyinen hallitus ei ole näitä poistanut. Kuntaliiton tuoreen selvityksen mukaan ensi vuonna peräti 400 miljoonaa on se miinusmerkkinen osuus, joka kuntataloudelta viedään hallituksen päätöksien johdosta. Tännään tästä asiasta sain tuoreen selvityksen.

No, nyt päivähoidossa on ilmeinen tilanne, että tämä uusi lakiesitys tulee lisäämään kustannuksia, koska kun koulutusvaatimuksia muutetaan, niin lopputuloksena on, että sillä vanhalla rahasummalla pystyy palkkaamaan aikaisempaa vähemmän. [Puhemies: Kysymys!] Siksi kysynkin: eikö olisi oikein, että ei tehtäisi tätä alan laajasti vastustamaa pätevyysmuutosta vaan luotettaisiin kaikkien päivähoidossa olevien ihmisten osaamiseen? [Raija Vahasalo: Ei raha edellä, vaan laatu edellä mennään!]

16.42 **Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tässä edustajan kysymykseen vastata kuntatalouden osalta. Nythän, kun meillä oli julkisen talouden suunnitelmaa koskeva kehysriihineuvottelu, siinä yhteydessä teimme myös kuntatalousohjelman. Sitähän tehdään yhteistyössä Kuntaliiton kanssa, ja meillä on yhteinen käsitys siitä, että kuntatalouden tila on kyllä poikkeuksellisen hyvä nyt. Mutta ehkä se, mitä haluan tässä keskuudessa nyt kertoa ja muistuttaa teitä siitä, on se, että kaikista tärkeintä on, minkälaisessa kunnossa Suomen talous- ja työllisyystilanne on. Sitä kautta tulee myös kuntiin lisää verotuloja, sekä työntekijöitten kautta että yhteisöverojen kautta, ja se tulee antamaan myös kunnille liikkumatilaa, mikä on oikein tärkeäkin asia, kun ajatellaan myös vuotta 2020, jonka jälkeen nimenomaan varhaiskasvatus ja koulutuspalvelut ovat kuntien tärkeintä lainsäädännöllistä ydintä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten vielä yksi lisäkysymys.

16.43 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatuksen ammattilaiset tekevät joka päivä päiväkodeissa erittäin arvokasta työtä. On tärkeää, että tässäkin keskustelussa on nyt häivytetty niitä vääriäkin luuloja, joita tähän uuteen varhaiskasvatuslakiin liittyi: muun muassa kaikki nykyiset työntekijät säilyttävät pätevyytensä.

Haluan kiittää hallitusta siitä, että nyt varhaiskasvatukseenkin on tuotu tasa-arvoraha, jonka avulla voidaan aloittaa sillä polulla, että yksi suurimmista huolista eli ryhmäkoot saadaan ainakin haasteellisimmilla alueilla mahdollisesti nyt tätä myötä pienenevä.

Kuitenkin haluaisin vielä kysyä toisesta huolesta, joka liittyy tähän lakiin. Tämän lain myötä tarkoitus on, että varhaiskasvatuksen johtajina työskentelisivät kasvatustieteiden maisterit, ja nyt sosionomit ovat huolissaan siitä, että heillä ei ole välttämättä samanlaisia mahdollisuuksia edetä urallaan. Onko ministeriössä käyty keskusteluja yliopistojen kanssa siitä, että sosionomi pääsisi hakemaan suoraan maisteriohjelmiin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

16.44 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tosiaan huoli, joka on kentältä noussut, mutta kun lukee lakiesityksen, niin sieltä löytyy perusteluista hyvinkin kuvattuna se, että nyt käynnistämme koulutuspolkuihin liittyvän kehittämistyön, jossa huolehditaan ihan Bologna-mallin mukaisesti siitä, että on mahdollisuus hakeutua maisteriopintoihin meidän molemmilta korkeakoulusektoreiltamme.

Ylipäättään haluan tästä laista vielä sanoa, että liikkeellä on hyvin paljon vääriä käsityksiä, joita olemme ministeriöstä käsin yrittäneet parhaamme mukaan aina korjailla ja oikoa. Haluan sanoa sen, että tämä varhaiskasvatustutkimuslaki pohjautuu tutkijoiden näkemyksiin. Sitä on valmisteltu laajapohjaisesti asiantuntijoiden työnä, ja voi sanoa tästä keskustelusta, että se on ollut jo pari vuosikymmentä käynnissä. Tämä laki tulee vahvistamaan varhaiskasvatuksen laatua, lisäämään koulutettujen ammattilaisten määrää varhaiskasvatuksessa ja sitä kautta rakentamaan tulevaisuudessa entistäkin laadukkaampia päiväkoteja meidän lapsillemme.

Kysymyksen käsittely päättyi.